

Nekalé obchodné praktiky

ZHRNUTIE K DOKUMENTU:

[Smernica 2005/29/ES](#) o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom

AKÝ JE CIEĽ TEJTO SMERNICE?

- **Smernica 2005/29/ES:**
  - vymedzujú sa v nej nekalé obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom, ktoré sú v [Európskej únii](#) (EÚ) zakázané,
  - vzťahuje sa na akékoľvek konanie alebo opomenutie, ktoré priamo súvisí s propagáciou, predajom alebo dodávkou **produktu*** obchodníka **spotrebiteľom***, vďaka čomu ochraňuje ekonomické záujmy spotrebiteľov pred obchodnou transakciou, počas nej a po jej uskutočnení,
  - zaisťuje rovnakú úroveň ochrany všetkých spotrebiteľov bez ohľadu na miesto nákupu alebo predaja v EÚ.
- V roku 2019 bola zmenená **smernicou (EÚ) 2019/2161**, ktorou sa takisto zmodernizovali pravidlá EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa týkajúce sa [práv spotrebiteľov](#) (pozri [súhrn](#)), [nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách](#) (pozri [súhrn](#)) a [označovania cien výrobkov](#) (pozri [súhrn](#)) s cieľom zabezpečiť lepšie presadzovanie a riešiť nový vývoj na trhu, najmä online predaj.
- V roku 2024 sa smernicou (EÚ) [2024/825](#) zaviedli ďalšie pravidlá s cieľom riešiť obchodné praktiky, ktoré zavádzajú spotrebiteľov a bránia ich prijímať udržateľné voľby spotreby. Tieto pravidlá (uplatniteľné od 27. septembra 2026) sa týkajú praktík spojených s predčasným zastarávaním tovaru, zavádzajúcich environmentálnych tvrdení („greenwashing“) a zavádzajúcich informácií o sociálnych vlastnostiach výrobkov alebo podnikov obchodníkov.

HLAVNÉ BODY

- Medzi nekalé obchodné praktiky patria tie, ktoré:
  - sú v rozpore s požiadavkami **odbornej starostlivosti*** a
  - pravdepodobne podstatne narušia nákupné správanie priemerného spotrebiteľa.
- Niektorí spotrebiteľia majú vyššiu úroveň ochrany, pretože sú obzvlášť zraniteľní voči tejto praktike alebo produktom vzhľadom na ich vek (deti alebo starší ľudia), naivitu alebo duševnú poruchu či fyzickú vadu.
- Smernica 2005/29/ES rozlišuje dve kategórie obchodných praktík, ktoré sú nekalé, ak spôsobujú, že priemerný spotrebiteľ prijme rozhodnutie o kúpe, ktoré by inak neprijal: **klamlivé obchodné praktiky** (konaním alebo opomenutím) a **agresívne obchodné praktiky**.
- Príloha I k smernici 2005/29/ES obsahuje zoznam praktík, ktoré sú za každých okolností zakázané („čierna listina“).

Klamlivé obchodné praktiky

Klamlivé činnosti

Praktika je klamlivá, ak obsahuje nesprávne alebo nepravdivé informácie, alebo môže viesť do omylu priemerného spotrebiteľa, napriek tomu, že môže ísť o správne informácie, a zapríčiňuje, že spotrebiteľ prijme rozhodnutie o kúpe, ktoré by inak neprijal. K príkladom týchto činností patria nesprávne alebo klamlivé informácie o:

- existencii alebo povahe produktu,
- hlavných znakov produktu (jeho dostupnosti, výhodách, rizikách, zložení alebo zemepisnom pôvode, očakávaných výsledkoch použitia atď.),
- rozsahu záväzkov obchodníka (v kódexoch správania, k dodržiavaniu ktorých sa obchodník zaviazal),
- cene alebo existencii osobitnej cenovej výhody,
- potrebe servisu alebo opravy.

Smernicou sa takisto zakazuje klamlivé uvádzanie tovaru na trh ako identického, hoci je jeho zloženie v rozličných **členských štátoch** EÚ v skutočnosti podstatne odlišné (často sa to označuje ako „**dvojitá kvalita**“ tovarov).

Klamlivé opomenutia konania

- Praktika je tiež klamlivá, ak sa podstatná informácia, ktorú priemerný spotrebiteľ potrebuje na to, aby urobil kvalifikované rozhodnutie o kúpe, opomenie alebo poskytuje nejasným, nezrozumiteľným, viacvýznamovým alebo nevhodným spôsobom a je pravdepodobné, že v dôsledku toho spotrebiteľ prijme rozhodnutie o kúpe, ktoré by inak neprijal.
- Smernica 2005/29/ES poskytuje všeobecný zoznam informácií, ktoré by sa mali považovať za podstatné, ako je cena a hlavné vlastnosti produktu. Existujú ďalšie požiadavky vzťahujúce sa na online predaj, ako sú povinnosti pre **online trhy*** informovať spotrebiteľov o hlavných kritériách určujúcich **poradie*** ponúk poskytovaných ako odpoveď na vyhľadávací dopyt, a povinnosť poskytnúť informácie, či a ako sa kontroluje **pravosť spotrebiteľských recenzií**.

Agresívne obchodné praktiky

- Rozhodnutia o kúpe musí spotrebiteľ prijať slobodne. Praktika je agresívna a nekalá, ak obťažovaním, nátlakom alebo **neprimeraným vplyvom*** významne zhoršuje slobodu výberu priemerného spotrebiteľa a spôsobuje, že prijme rozhodnutie o kúpe, ktoré by inak neprijal.
- Pri určení, či je obchodná praktika agresívna alebo nie, sa musí zohľadniť niekoľko prvkov. Patria k nim:
  - povaha, miesto a trvanie praktiky,
  - možné použitie hrozby alebo hanlivého jazyka alebo správania,
  - zneužívanie obchodníkom akejkoľvek osobitnej okolnosti, ktorá je taká vážna (napr. úmrtie alebo vážna choroba), že môže zhoršiť úsudok spotrebiteľa na ovplyvnenie jeho rozhodnutia so zreteľom na produkt,
  - akákoľvek neprimeraná alebo mimozmluvná podmienka uložená spotrebiteľovi, ktorý si želá vykonať svoje zmluvné práva (napr. vypovedanie alebo zmena zmluvy).

Praktiky, ktoré sú za každých okolností zakázané („čierna listina“)

- **Smernica 2005/29/ES** obsahuje zoznam obchodných praktík, ktoré sú za každých okolností zakázané. V súlade so zmenami prijatými v smernici (EÚ) 2019/2161 sa zakazuje aj niekoľko ďalších praktík, ako je zverejňovanie falošných recenzií spotrebiteľov, skrývanie reklamy vo výsledkoch vyhľadávania a ďalší predaj lístkov, ktoré obchodník získal pomocou automatizovaných prostriedkov (známych ako „roboty“).
- Smernicou (EÚ) 2024/825 sa na čiernu listinu pridáva aj niekoľko ďalších praktík, ktoré sú uvedené nižšie.

- Formy **greenwashingu** (zavádzajúcich environmentálnych tvrdení) vrátane týchto.
  - Uvádzanie **všeobecného environmentálneho tvrdenia**, ktoré naznačuje alebo vytvára dojem vynikajúcich environmentálnych vlastností, ako je „environmentálne priaznivý“, „šetrný k životnému prostrediu“, „zelený“, „ekologický“, „šetrný ku klíme“, „nízkouhlíkový“, „energeticky účinný“, „biologicky odbúrateľný“ alebo podobne, bez uznaných vynikajúcich environmentálnych vlastností, ktoré sú relevantné pre toto tvrdenie.
  - Zobrazovanie **značky udržateľnosti, ktorá nie je založená na certifikačnom systéme alebo nie je vytvorená verejnými orgánmi**. Pred zobrazením značky udržateľnosti musí obchodník zabezpečiť, aby spĺňala minimálne podmienky transparentnosti a dôveryhodnosti a aby sa objektívne monitorovalo dodržiavanie požiadaviek systému. Toto monitorovanie musí vykonávať tretia strana, ktorej spôsobilosť a nezávislosť od vlastníka systému a obchodníka je zabezpečená na základe medzinárodných, európskych alebo vnútroštátnych noriem a postupov.
  - Uvádzanie **tvrdení založených na kompenzácii emisií skleníkových plynov**, že výrobok má neutrálny, znížený alebo pozitívny vplyv na životné prostredie, pokiaľ ide o emisie, čo môže spotrebiteľov viesť do omylu, že takéto tvrdenia sa týkajú samotného výrobku alebo dodávky a výroby tohto výrobku, alebo že spotreba tohto výrobku nemá vplyv na životné prostredie.
- Klamlivé praktiky rovnajúce sa **predčasnému zastarávaniu** vrátane:
  - **nepravdivých tvrdení o trvanlivosti alebo opraviteľnosti** tovaru,
  - akýchkoľvek **obchodných oznámení týkajúcich sa tovaru, ktorý obsahuje prvok zavedený s cieľom obmedziť jeho trvanlivosť**, napriek tomu, že obchodník má k dispozícii informácie o tomto prvku a jeho vplyve na trvanlivosť tovaru.

Náprava a sankcie

- Členské štáty musia zabezpečiť, aby mali spotrebiteľia **právo na individuálne prostriedky nápravy** (kompenzácia, zníženie ceny atď.), ak sú poškodení nekalými obchodnými praktikami.
- Členské štáty EÚ musia zaviesť **účinné, primerané a odradzujúce sankcie** s cieľom potrestať obchodníkov, ktorí porušia vnútroštátne pravidlá týkajúce sa nekalých obchodných praktík.
- Pri ukladaní sankcií členské štáty musia stanoviť pokuty až do výšky 4 % z obratu obchodníka alebo do 2 miliónov EUR, pokiaľ nie sú k dispozícii informácie o obrate, ak vnútroštátne orgány viacerých krajín spolupracujú na **závažných cezhraničných porušeníach**, ktoré majú dopad na spotrebiteľov vo viacerých členských štátoch.

Usmernenie

[Európska komisia](#) vydala v roku 2021 aktualizované [usmernenie](#) o vykonávaní a uplatňovaní smernice 2005/29/ES. Vysvetľujú sa v ňom kľúčové koncepcie a pravidlá a uvádzajú sa praktické príklady z judikatúry [Súdneho dvora Európskej únie](#) a z vnútroštátnych súdov a správ s cieľom uľahčiť vnútroštátnym orgánom presadzovanie a zaistiť väčšiu právnu istotu pre obchodníkov. Usmernenie zahŕňa zmeny zavedené smernicou (EÚ) 2019/2161.

ODKEDY SA PRAVIDLÁ UPLATŇUJÚ?

- **Smernica 2005/29/ES** mala byť do vnútroštátnych právnych predpisov [transponovaná](#) do 12. júna 2007. Tieto pravidlá sa uplatňujú od 12. decembra 2007.
- Pravidlá zavedené pozmeňujúcou **smernicou (EÚ) 2019/2161** sa uplatňujú od 28. mája 2022.
- Pravidlá zavedené **smernicou (EÚ) 2024/825** sa musia transponovať do 27. marca 2026 a budú sa uplatňovať od 27. septembra 2026.

KONTEXT

Ďalšie informácie:

- [Smernica o nekalých obchodných praktikách](#) (Európska komisia)
- [Prehľad – Nová dohoda pre spotrebiteľov – aké výhody budem mať ako spotrebiteľ?](#) (Európska komisia)
- [Posilnenie postavenia spotrebiteľa v záujme zelenej transformácie](#) (Európska komisia).

HLAVNÉ POJMY

Produkt. Akýkoľvek tovar alebo služba vrátane nehnuteľností, digitálnych služieb a digitálneho obsahu.

Spotrebiteľ. Osoba, ktorá v rámci obchodných praktík, na ktoré sa vzťahuje smernica 2005/29/ES, koná na účely spadajúce mimo rámca jej obchodnej, podnikateľskej, remeselnej alebo profesijnej činnosti.

Odborná starostlivosť. Úroveň špeciálnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno v primeranej miere očakávať od obchodníka pri jeho konaní voči spotrebiteľom, zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi a/alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňujúcej sa v oblasti obchodníckej činnosti.

Online trh. Služba, ktorá pomocou softvéru vrátane webového sídla, časti webového sídla alebo aplikácie, prevádzkovaná obchodníkom alebo v jeho mene, umožňuje spotrebiteľom uzatvárať zmluvy na diaľku s inými obchodníkmi alebo spotrebiteľmi.

Poradie. Relatívna prednosť priznaná produktom prezentovaná, organizovaná alebo oznamovaná obchodníkom bez ohľadu na technologické prostriedky použité na takúto prezentáciu, organizáciu alebo oznámenie.

Neprimeraný vplyv. Zneužívanie silnejšieho postavenia vo vzťahu k spotrebiteľovi, aby sa vyvinul nátlak, dokonca i bez použitia alebo hrozby použitia fyzickej sily spôsobom, ktorý významne obmedzuje schopnosť spotrebiteľa prijať informované rozhodnutie.

HLAVNÉ DOKUMENTY

Smernica Európskeho parlamentu a Rady [2005/29/ES](#) z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“) (Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 22 – 39).

Následné zmeny smernice 2005/29/ES boli zapracované do pôvodného textu. Toto [konsolidované znenie](#) slúži len na dokumentačné účely.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) [2024/825](#) z 28. februára 2024, ktorou sa menia smernice 2005/29/ES a 2011/83/EÚ, pokiaľ ide o posilnenie postavenia spotrebiteľov v rámci zelenej transformácie prostredníctvom lepšej ochrany pred nekalými praktikami a prostredníctvom lepšieho informovania (Ú. v. EÚ L, 2024/825, 6.3.2024).

SÚVISIACE DOKUMENTY

[Oznámenie](#) Komisie – Usmernenie k výkladu a uplatňovaniu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu (Ú. v. EÚ C 526, 29.12.2021, s. 1 – 129).

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade: Nový program pre spotrebiteľov – Posilnenie odolnosti spotrebiteľov v záujme udržateľnej obnovy ([COM\(2020\) 696 final](#), 13.11.2020).

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru – Nová dohoda so spotrebiteľom [[COM\(2018\) 183 final](#) z 11. apríla 2018].

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) [2017/2394](#) z 12. decembra 2017 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za presadzovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa a o zrušení nariadenia (ES) č. 2006/2004 (Ú. v. EÚ L 345, 27.12.2017, s. 1 – 26).

Pozri [konsolidované znenie](#).

Smernica Európskeho parlamentu a Rady [2011/83/EÚ](#) z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES (Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011, s. 64 – 88).

Pozri [konsolidované znenie](#).

Smernica Európskeho parlamentu a Rady [98/6/ES](#) zo 16. februára 1998 o ochrane spotrebiteľa pri označovaní cien výrobkov ponúkaných spotrebiteľovi (Ú. v. EÚ L 80, 18.3.1998, s. 27 – 31).

Pozri [konsolidované znenie](#).

Smernica Rady [93/13/EHS](#) z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 21.4.1993, s. 29 – 34).

Pozri [konsolidované znenie](#).

Posledná aktualizácia 31.05.2024

[Top](#)